

punten hebben we de indruk dat deze in hoge mate in de nieuwe opzet gestalte hebben gekregen.

Summary:

Title: Integration of preclinical and clinical courses in complete denture construction.

Keywords: Education – Prosthetic dentistry – Integration

In this article an account of the transformation in the process of teaching full denture prosthetics in the Dental School of Groningen is given. The transformation has been initiated by a change in the basic principles of integrated patient treatment in the educational setting. This change consisted mainly in integrating the preclinical and the clinical courses in complete denture

construction. Student learning was individualized with respect to tempo and availability of educational material. An attempt was made to present the course so that student motivation was optimal.

The former and present course construction are described. The organisational requirements for, and personal impressions of the effectiveness of the new course conclude this article.

Literatuur:

1. *Poel ACM van de, Vermeer EH.* Veranderingen in het onderwijs van de vakgroep P.P.S. Ned Tijdschr Tandheelkd 1981; 88: 234-237.
2. *Vermeer EH, Wiegman JE.* Implementatie van een Individueel Studie Syteem. Ned Tijdschr Tandheelkd 1981; 88: 195-200.

3. *Wiegman JE, Corba NHC.* Beschrijving van een onderwijsopzet voor het geïntegreerd behandelen van patiënten. Ned Tijdschr Tandheelkd 1983; 90: 613-618.
4. *Poel ACM van de.* Eén vakgroep Parodontologie, Prothetodontie en Sosiodontie. Oratie, interne publikatie, Groningen 1979.
5. *Rijn N van.* Computerondersteuning bij het Individueel Studie Systeem aan de Subfaculteit te Groningen. Ned Tijdschr Tandheelkd 1982; 89: 266-271.
6. *Vermeer EH, Poel ACM van de.* Stafontwikkeling als voorwaarde tot onderwijsinnovatie. Ned Tijdschr Tandheelkd 1981; 88: 411-414.
7. *Os W van.* Onderwijs op Kontrakt. Onderzoek van Onderwijs 1977; 6: 6-10.

November 1982.

Ant. Deusinglaan 1,
9713 AV Groningen.

BERICHTEN

Verenigingsverslagen en mededelingen

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR KINDERTANDHEELKUNDE

Aankondiging jaarvergadering te Utrecht d.d. 2 maart 1984

De jaarvergadering van de *Nederlandse Vereniging voor Kindertandheelkunde* wordt gehouden op 2 maart 1984 in het Jaarbeurscongres- en vergadercentrum te Utrecht.

Na de huishoudelijke vergadering, die om 9.45 uur aanvangt, volgt om 10.30 uur een voordrachtenprogramma met als thema 'Orthodontie in de Kindertandheelkunde'. Aan de orde worden gesteld:

1. Preventie van orthodontische behandelingen.
2. Indicatiestelling, groei en ontwikkeling.
3. Zelf behandelen, samenwerken of uit handen geven?
4. Aan de hand van praktische voorbeelden uitvoerige belichting van het vorige punt.

Sprekers zullen zijn: Dr. A. J. van Hillegondsberg, E. G. Kramer, R. M. Mulié en N. C. M. de Graaf of J. Reurink (orthodontisten), en A. G. van Aniel, W. M. van Dijk, H. J. de Kloet (tandartsen).

De wetenschappelijke vergadering is toegankelijk voor leden en niet-leden, mondhygiënist en studenten.

Opgave voor de lunch kan *uitsluitend* geschieden door uiterlijk 11 februari f 20,— over te maken op de rekening van de penningmeester van de Ned. Ver. voor Kindertandheelkunde bij de AMRO-bank te Amsterdam, nr. 41.15.81.910. Het postgironummer van de bank is 8000.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN MONDHYGIËNISTEN

Uitgave NVM TIJDSCHRIFT

Het tweemaandelijkse verschijnende tijdschrift voor de leden van de *Nederlandse Vereniging voor Mondhygiënist* gaat in 1984 de achtste jaargang in. Sedert de eerste uitgave zijn de vereniging en het tijdschrift samen inmiddels uitgegroeid tot een eenheid van betekenis.

De redactie, bestaande uit mondhygiënist, streeft ernaar actuele ontwikkelingen op het gebied van de mondhygiëne en met name de laatste (wettelijke) regelingen met betrekking tot het beroep van mondhygiënist, onder de aandacht te brengen.

Ook niet-leden van de vereniging kunnen zich, voor f 33,50 per jaar, abonneren op het *NVM TIJDSCHRIFT*. Opgave kan geschieden bij het redactiesecretariaat p/a mevrouw E. Post-van Zon, Jac. Perkstraat 20, 5644 TM Eindhoven.

Binnenland

MIDDELBAAR DIENSTVERLENINGS EN GEZONDHEIDSZORG ONDERWIJS

Vernieuwde tandartsassistentenopleiding

In september 1984 start op circa twintig scholen voor Middelbaar Beroeps Onderwijs de vernieuwde opleiding voor tandartsassistenten. Ging deze driejarige opleiding reeds in september 1979 te Nijmegen, Utrecht, Leeuwarden, Tilburg, Heerlen en Amsterdam van start, thans kan zij landelijk worden ingevoerd. Onmisbaar voor de scholen is de beschikbaarstelling van stageplaatsen vanuit de praktijk. Tijdens de opleiding lopen de leerlingen totaal 26 weken stage. Op sommige scholen verdeeld in

blokstages van een aantal weken achtereenvolgend, op andere scholen één of meer dagen per week gedurende het hele schooljaar.

Behalve beroepsvorming door het onderwijzen van vakken als tandheelkundige kennis, assistentiekunde, administratie, anatomie en fysiologie wordt 65% van de onderwijstijd besteed aan beroepsopbouwende vakken en de algemene vorming van de leerling. Hieronder vallen vakken als natuur- en scheikunde, gezondheidsleer, omgangskunde, huishoudkunde, Nederlands, een vreemde taal, maatschappijleer en gymnastiek.

Na drie jaar doen de leerlingen eindexamen. De vakken worden schriftelijk en/of mondeling praktisch geëxamineerd. De Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde is vertegenwoordigd in de landelijke examencommissie.

De afgestudeerde kan nu kiezen voor een verdere opleiding tot mondhygiënist(e) of gaan solliciteren als assistent(e).

Van een gediplomeerd assistente mag worden verwacht dat ze patiënten kan opvangen en begeleiden, de administratie verzorgen, assisteren bij alle voorkomende behandelingen, ook volgens de methodiek van de 'four-handed dentistry', en een aantal zelfstandige handelingen uitvoeren zoals het maken van röntgenfoto's, het appliceren van fluoride, het geven van poetsinstructie en het verrichten van eenvoudige tandtechnische handelingen.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Herhaalde aankondiging cursus Inhalatie-sedatie

Van 25 juni tot en met 6 juli 1984 zal—bij voldoende belangstelling—wederom een cursus Inhalatie-sedatie worden georganiseerd door de Sub-

faculteit der Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam.

De voorwaarden voor deelneming zijn:

– de deelnemer dient werkzaam te zijn op het terrein van de bijzondere tandheelkundige hulp, zoals de behandeling van geestelijk en lichamelijk gehandicapten, en (extreem) angstige patiënten;

– de deelnemer dient verbonden te zijn aan een instelling voor gehandicaptenzorg of aan een centrum voor tandheelkundige hulp in bijzondere gevallen, of aan een subfaculteit der tandheelkunde.

De cursus duurt twee weken en bestaat uit een theoretisch en een praktisch gedeelte, waarin patiënten zullen worden behandeld.

De kosten bedragen f 2.000,—. Opgaven voor deelneming en verzoeken om nadere inlichtingen gaarne *schriftelijk* richten aan: Dr. P. C. Makkes, Subfaculteit der Tandheelkunde U.v.A., Louwesweg 1, 1066 EA Amsterdam.

Binnenland

INTERFACULTAIRE ONDERWIJSDAG TANDHEELKUNDE

Verslag Onderwijsdag te Amsterdam d.d. 28 oktober 1983

Gastvrouw van de jaarlijkse *Interfacultaire Onderwijsdag Tandheelkunde* was dit jaar de Universiteit van Amsterdam. Als onderwerp voor deze dag was gekozen 'Doelmatigheid en doeltreffendheid van het tandheelkundig onderwijs'. Stelling een onderwerp dat zeer actueel is, in een tijd waarin er van buitenaf druk op de universiteit wordt uitgeoefend het onderwijs te extensiveren. Dat wil zeggen het tandheelkundig onderwijs zodanig inrichten, dat met minder mensen en middelen de student toch wetenschappelijk onderwijs van goede kwaliteit kan volgen.

Bij de organisatie van de dag was er gekozen voor een opzet, waarbij allereerst een onderwerp door middel van een voordracht bij alle deelnemers werd ingeleid. Vervolgens werd dit onderwerp in kleine groepen, aan de hand van startvragen, bediscussieerd.

De volgende voordrachten werden gehouden:

1. 'Onderwijs economisch beschouwd' door K. D. J. M. van der Drift (R.U. Leiden).

In deze voordracht werd aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden, ingegaan op de vraag welke offers en effecten de verschillende manieren van economisch beschouwen met zich meebrengen bij het inrichten van het onderwijs. Bovendien werd nagegaan hoe de besluitvoering over onderwijs zodanig georganiseerd kan worden, dat alle betrokkenen hun opvattingen hierover duidelijk kunnen maken.

2. 'Doelmatigheid van het tandheelkundig onderwijsstelsel' door O. Hokwerda (R.U. Groningen).

In een systeembenadering van het tandheelkundig onderwijs werd ingegaan op de onderdelen en aspecten van het onderwijsstelsel, in sa-

menhang met elkaar. In een beschouwing over (deel)processen werd nagegaan op welke wijze de doelmatigheid van het tandheelkundig onderwijs kan worden bevorderd.

3. 'Doelmatigheid en doeltreffendheid van het tandheelkundig onderwijs' door A. C. M. van de Poel (R.U. Groningen).

Bij een poging de doelmatigheid en doeltreffendheid van het onderwijs te verbeteren, zal eerst moeten worden nagegaan welke factoren daarop van invloed zijn. Eerst daarna zal het effect van de ingevoerde veranderingen vastgesteld kunnen worden.

Aan deze dag namen ongeveer 50 stafleden, verdeeld over alle subfaculteiten in Nederland, en enkele stafleden van een Belgische subfaculteit, deel. Deze grote belangstelling behoeft geen verwondering te wekken. De tandheelkundige subfaculteiten hebben al geruime tijd een levendige belangstelling voor onderwijskunde en dat heeft al menige onderwijsvernieuwing tot gevolg gehad. Dat ook de professie belang stelt in de opleiding van tandartsen, daarvan getuigt wel de rubriek *Onderwijs* in dit tijdschrift.

Wellicht mede onder invloed van de veranderingen die momenteel op de subfaculteiten afkomen, kan worden geconcludeerd dat het een nuttige en geanimeerde bijeenkomst was.

J. E. Wiegman

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE ZWOLLE

Aankondiging programma 27 februari 1984

Op maandag 27 februari a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden' te Zwolle.

Aanvang 20.00 uur.

Programma:

A. P. Timmers (Universiteit van Amsterdam): De articulator, toch in de algemene praktijk?

PROMOTIE

G. van Groeningen

Op woensdag 14 december 1983 promoveerde de heer G. van Groeningen (Peize) tot doctor in de Geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen, op een proefschrift getiteld: 'In vivo abrasion of composites'.

Promotoren waren Prof. Dr. J. Arends en Prof. Dr. A. C. M. van de Poel.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE UTRECHT

Aankondiging programma 6 februari 1984

Op maandag 6 februari a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de blauwe college-

zaal van het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16 te Utrecht-De Uithof.

Aanvang 20.00 uur.

Thema: *Functie en dysfunctie van het kauwstelsel*.

Programma:

Dr. M. H. Steenks: Referentieposities van de onderkaak; klinische diagnostiek; onderzoeksresultaten.

Dr. R. Buchner: Beetverhoging; klinische implicaties voor het kauwstelsel.

Data volgende klinische avonden: 1 mei en 19 november 1984.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1984

26 januari

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Tandarts en medische problemen'. Aanvang 20.00 uur precies.

* 6 februari

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)

10 februari

Herhaling cursus 'Tandarts-algemeen-practicus en orthodontie', georganiseerd door de Dr. G. J. van Hoytema Stichting, Technische Hogeschool Twente.

10-11 februari

WTA-cursus: 'Interpretatie van tandheelkundig onderzoek'. (Prof. Dr. F. Sturmans en Ir. G. A. Zielhuis.) Congrescentrum De Blijde Werelt, Lunteren. (9.00-17.00 uur.) Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.

17-18 februari

Tweedaagse voorjaarsvergadering Ned. Ver. voor Parodontologie, Jaarbeurscongres- en vergadercentrum (Julianahal), Utrecht.

Thema: Periodontal treatment strategies. Inl. secr. J. A. H. Tromp, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen (tel. 050-11 73 91).

* 27 februari

Klinische avond voor tandartsen in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden', Zwolle. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)

- 2 maart**
Jaarvergadering Ned. Ver. voor Kindertandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht. Onderwerp: Orthodontie. Inl. mw. M. J. Jager-Visser. Hamakerlaan 28. 3571 ZG Utrecht. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)
- * **13 maart**
Klinische avond voor tandartsen, Ignatius-ziekenhuis, Breda. Aanvang 20.15 uur.
- 15 maart**
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.
- 15 maart**
Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.
- 17-24 maart**
11th International Alpine Dental Conference, Hotel Annapurna, Courchevel 1850, Frankrijk.
- 18-20 maart**
Course 338: 'Advanced Paedodontics'. London/Newcastle upon Tyne, Engeland. Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam (tel. 020-22 36 44).
- 22 maart**
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur precies.
- 23 maart**
Voorjaarsvergadering Ver. tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten, Bartimeushage, Doorn. Inl. mw. H. L. Tan, Brouwersgracht 210B, 1013 HD Amsterdam (tel. 020-22 98 76).
- 6 april**
Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht. Onderwerp: Overkappingsprothesen. Inl. secretariaat Langegracht 39, 3601 AJ Maarssen, tel. 03465-63511.
- 7 april**
Dagcursus 'Overkappingsprothese', Stichting WTA, Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.
- 27-30 april**
7e Belgisch Kongres voor Tandheelkunde, Luik. Inl. Kon. Belgische Ver. voor Tandheelkunde, Jetselaan 165, B-1090, Brussel, België.
- 11 mei**
WTA-cursus: 'Four-handed dentistry in de algemene praktijk'. (J. Ellis Paul, Manchester.) Tandheelkundig Instituut. Sorbonnelaan 16, Utrecht. (9.00-17.00 uur.) Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.
- 11 mei**
Lustrum Afdeling Gelderland NMT, Hotel De Keizerskroon, Apeldoorn.
- 17 mei**
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.
- 18 mei**
Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.
- * **21 mei**
Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.
- 24 mei**
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur precies.
- 4-7 juni**
2e Congres Int. Association of Oral Pathologists, Amsterdam. Inl. mw. R. Mooijen, Pathologisch Instituut V.U., De Boelelaan 1117, 1007 MB Amsterdam, tel. 020-548 2306.
- 5 juni**
Cursus 'The current state of surgical orthodontics' (B.N. Epker, V.S.), Noordwijkerhout. Inl. mevr. I. C. G. Vroonland, afd. Mondziekten en Kaakchirurgie, Vrije Universiteit, postbus 7057, 1007 MB Amsterdam.
- 10-22 juni**
Cursus 'Oral and Maxillo-Facial Surgery'. The British Council, Glasgow, Groot Britannië. Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam (tel. 020-22 36 44).
- 19-22 juni**
6th International Conference on Periodontal Research, Kibbutz Shefayim. Israël. Inl. Dr. A. Soskolne, P.O. Box 394, Tel Aviv 61003, Israël.
- 21-24 juni**
7th World Congress for Oral Implantology, Sheraton Hotel, München, West-Duitsland. Inl. C. J. Kirschner, P.O. Box 2277. Grand Central Station, New York 10163, V.S.
- * **25 juni-6 juli**
Cursus Inhalatie-sedatie, Subfaculteit der Tandheelkunde U.v.A. Inl. Dr. P. C. Makkes, Louwesweg 1, 1066 EA Amsterdam. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)
- 25 augustus-1 september**
72e Wereldjaarcongres FDI, Helsinki, Finland.
- 29-31 augustus**
8e Jaarvergadering European Prosthodontic Association, Institute for Theoretical Sciences of the Semmelweis Medical University, Nagyvárud 4, H-1089 Budapest, Hongarije.
- 3-7 september**
7e Congres Int. Association of Dentistry for the Handicapped, Sonesta Hotel, Amsterdam. Inl. mw. H. L. Tan, Brouwersgracht 210B, 1013 HD Amsterdam (tel. 020-22 98 76).
- 9-12 september**
10th Annual meeting Association for Dental Education in Europe (A.D.E.E.), Oslo, Noorwegen.
- 22 september**
Wetenschappelijke vergadering Ned. Ver. van Tandartsen, locatie in Zuid-Nederland. Onderwerp: Praktijkorganisatie. Inlichtingen: 03465-63511.
- * **3-6 oktober**
8e Internationaal congres voor tandtechnici annex tentoonstelling 'dentechnica 84', KölnMesse, Congress-Centrum Ost, Keulen, West-Duitsland.
- 12-13 oktober**
International Congress Function and Dysfunction of the Stomatognathic System, Padua, Italië. Inl. Dr. P. G. F. C. M. Battistuzzi, Philips van Leydenlaan 25, 6500 HB Nijmegen.
- 16 november**
Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Meppel. Onderwerp: Praktijkuitoefening. Inl. secretariaat Langegracht 39, 3601 AJ Maarssen, tel. 03465-63511.
- 17 november**
Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Rotterdam. Onderwerp: Praktijkuitoefening. Inl. secretariaat Langegracht 39, 3601 AJ Maarssen, tel. 03465-63511.
- * **19 november**
Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.
- 30 november**
Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum Utrecht.